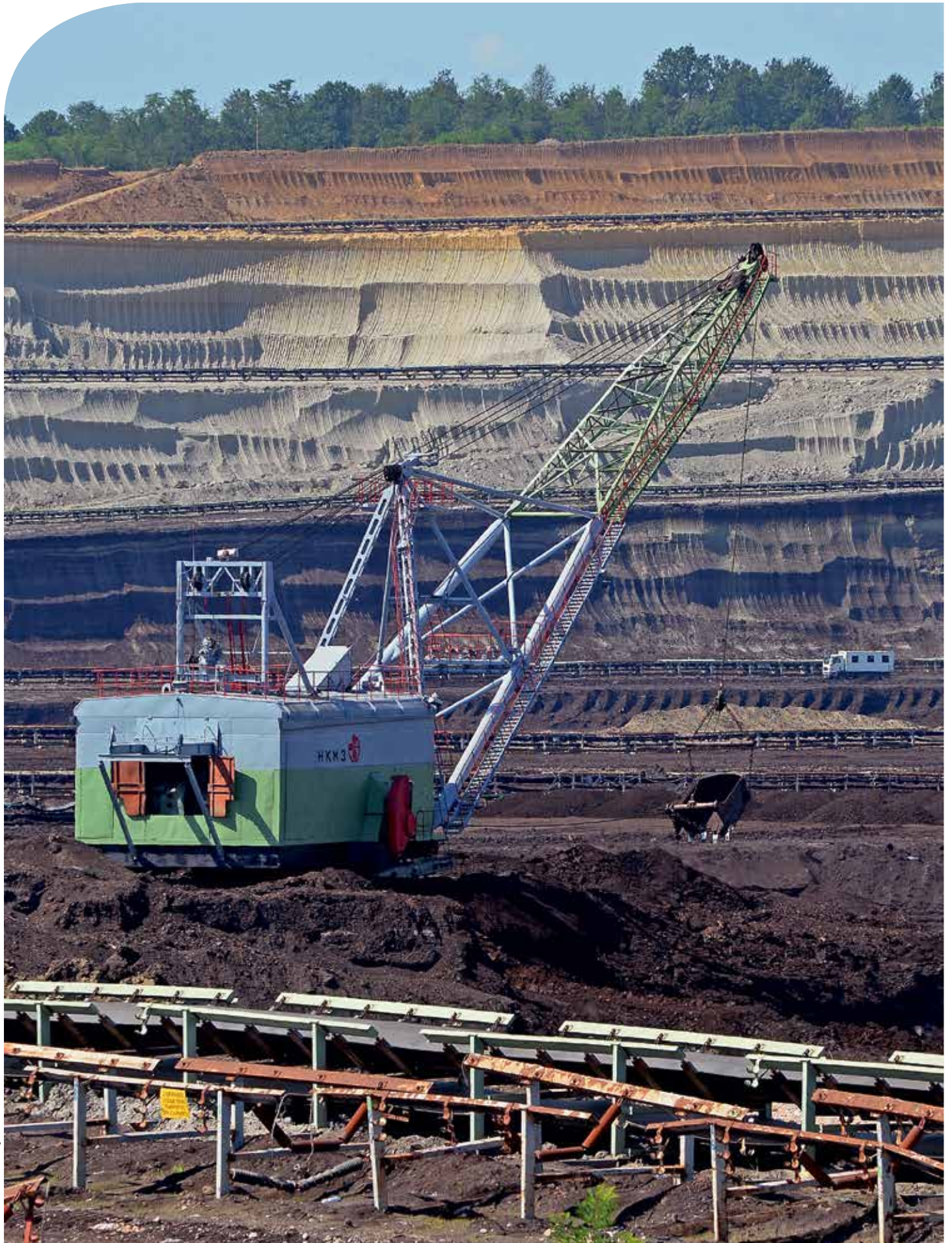

■ Обележена рударска слава Свети Прокопије

Захвалност
рударима за резултате

■ Запослени свих струка који су били укључени у ремонтне активности радили су веома пожртвовано и предано да би послови били завршени у задатим роковима.

Садржај

07

из епс групе

Наставак сарадње ЕПС и „Силовије машини“
**Уговорен завршетак
ревитализације ХЕ „Ћердап 1“**

12

актуелно

Временске неприлике утицале
на послове на „Тамнава-Западном пољу“
У јулу као у марту

13

Изградња водозахвата у „Преради“
у завршној фази
Обављен технички преглед

14

Професионализација
служби обезбеђења и заштите
Брига о стратешким објектима

15

Ватрогасни вод „Прераде“
**Вежбе подижу
спремност**

16

репортажа

Хоби електричара
Јовице Кузмановића
Багерске гусенице од чоколаде

17

Снежана Марковић,
инжењер за багере
Рад у „мушком свету“

19

локални мозаик

Илија Филиповић,
вајар из Степојевца
Камен прича причу

22

временов

Код Рајке и Обрада
**Шарм старе
бербернице**

04

Обележена рударска слава Свети Прокопије

Захвалност рударима за резултате

08

Милан Мишковић, директор за
производњу угља РБ „Колубара“

Стабилна производња

10

Завршен ремонт „Ц 700“
на Пољу „Б/Ц“

Модерном опремом у корак са светом

импресум

ЕНЕРГИЈА
КОЛУБАРА

ИЗДАВАЧ: ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ.
ЧАСОПИС ИЗЛАЗИ МЕСЕЧНО

В.Д. ДИРЕКТОРА: Милорад Грчић, ДИРЕКТОР СЕКТОРА ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ: Звездана Јовановић Поповић, РУКОВОДИЛАЦ ОДЕЉЕЊА ЗА ИНФОРМИСАЊЕ И ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: Ана Павловић, ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК: Милош Павловић, ФОТО-РЕПОРТЕРИ: Александар Рашин и Милан Цвијетић, АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ: Карађорђева 37, 11550 Лазаревац, ТЕЛЕФОНИ: 011 785 5086, 785 5089, Е-МАИЛ: redakcija@rbkolubara.rs, WEB SITE: www.rbkolubara.rs, НАСЛОВНА СТРАНА: Данило Мијатовић, ЛОГОТИП: Милош Павловић, ШТАМПА: ЈП „Службени гласник“ Београд, ТИРАЖ: 2.500, ПРВИ БРОЈ ЛИСТА РУДАРСКОГ БАСЕНА „КОЛУБАРА“, ПОД НАЗИВОМ „КОЛУБАРА“, ИЗАШАО ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ 24. СЕПТЕМБРА 1960. ГОДИНЕ, ОД 15. НОВЕМБРА 2017. НОСИ НАЗИВ „ЕПС ЕНЕРГИЈА КОЛУБАРА“

Захвалност рударима за резултате

Наставља се снажан инвестициони циклус у ЕПС-у, како у производњи енергије, тако и у рударству, са идејом и циљем да највећа и најзначајнија државна компанија задржи лидерску позицију у региону – рекао је министар рударства и енергетике Александар Антић

Службом и ломљењем славског колача у Цркви брвнари у Барошевцу и одавањем почасти јамским рударима у Рудовцима, у Рударском басену „Колубара“ 21. јула обележена је рударска слава Свети Прокопије. Свечаности, коју су организовали синдикати ЕПС-а и РБ „Колубара“, присуствовали су представници Владе Србије, чланови Надзорног одбора ЈП ЕПС, представници пословодства компаније, ГО Лазаревац, радници и други гости.

Министар рударства и енергетике Александар Антић честитао је славу свим рударима, са жељом да их њихов заштитник Свети Прокопије чува, да проведу радни век радећи сигурно и безбедно.

– У овој години смо урадили анекс и продужили важење Колективног уговора за ЈП ЕПС, којим смо успели да нађемо решења да бар мало побољшамо квалитет и услове рада, што је наше трајно опредељење. Верујем да ћемо, са јачањем српске економије успети да додатно побољшамо услове рада широм Србије, а посебно у „Колубари“. Хвала запосленима у „Колубари“ на резултатима које постижу. Прошла година била је веома комплексна и тешка, али ипак смо успели да енормним напорима свих запослених остваримо одличне резултате у производњи угља – рекао је Антић. – И ове године се наставља тренд веома добре производње

Одата почаст рударима-штрајкачима

Венце на спомен-плочу јамским рударима-штрајкачима из 1939. године у Рудовцима положили су Александар Антић, министар рударства и енергетике, Милорад Грчић, в. д. директора ЈП ЕПС, и Бојан Атлагић, в. д. директора ОДС „ЕПС Дистрибуција“. Венац у име општине Лазаревац су положили Милоје Живановић, заменик председника општине и Томислав Рикановић, председник Скупштине општине. Почаст јамским рударима одали су полагањем венаца и представници синдиката Милан Ђорђевић, Миодраг Ранковић и Жикица Ђорђевић.

угља. Са бољом хидрологијом, имамо резултате у производњи електричне енергије за похвалу. До данас је произведено 8,3 одсто више електричне енергије него у истом периоду прошле године, што капитално утиче на укупан раст српске економије и индустријске производње.

Он је нагласио да се наставља снажан инвестициони циклус у ЕПС-у, како у производњи енергије, тако и у рударству, са идејом и циљем да ЕПС, највећа и најзначајнија државна компанија, задржи лидерску позицију у региону.

Милорад Грчић, в. д. директора ЈП ЕПС, подсетио је на важност рада рудара „Колубаре“, захваљујући којима светли свака друга сијалица у Србији.

– Ускоро завршавамо велики „зелени“ инвестициони пројекат вредности 180 милиона евра на коме се ради годинама, а реч је о веома важном и комплексном пројекту који има за циљ модернизацију опреме, подизање нивоа заштите животне средине на ниво најразвијенијих европских копова и управљање квалитетом угља. Ипак, упркос свим пројектима модернизације, производње и резултата нема без људи, па морамо истаћи да је најбитнији фактор – радник – рекао је Грчић и честитао рударску славу свим рударима „Колубаре“ и „Костолица“.

Председник Синдиката радника ЈП ЕПС Милан Ђорђевић је истакао да постоји

недостатак радника у производњи и подсетио да рудари испуњавају задате производне билансе у најтежим условима рада.

– На дан славе свих рудара неопходно је да нагласимо да ови људи знају најбоље да раде свој посао. Радни и животни век рудара су скраћени, а на нама као представницима синдиката је да се, заједно са менаџментом и представницима ресорног министарства, боримо да им омогућимо што боље услове рада – рекао је Ђорђевић.

Миодраг Ранковић, председник Синдиката „Колубаре“, пожелео је свим рударима који раде у веома тешким условима пре свега пуно здравља, успеха и среће.

Н. Живковић

„Стодесетка“ ускоро у погону

Све је спремно за почетак извођења грађевинских радова, односно изградњу шахтова на траси будућег кабла, а како сукцесивно кабл буде стизао, тако ће бити и полаган

Изградња високонапонске трафостанице 110/10 kV „Београд 23“ на Аутокоманди у Београду, инвестиција вредна 7,67 милиона евра, површине 3.945 квадратних метара, на три спрата, са пратећим пословним простором, приводи се крају. Како радови теку у складу с планом, очекује се да ће овај, тренутно највреднији инвестициони

пројекат „ЕПС Дистрибуције“, чија је изградња почела у септембру 2016. године, бити завршен у предвиђеном року, односно до краја ове године.

– Трафостаница је пред самим завршетком. Стигла је и већ је монтирана сва опрема на 110 и 10 kV разводима, а тренутно су у току завршни радови на ожичењу. Очекује се да ће до јесени бити положен и 110 kV кабл, којим ће се трафостаница снабдевати

из ТС 220/110 kV „Београд 17“, а што је у надлежности ЕМС – каже мр Небојша Радовановић, директор Сектора за планирање и инвестиције Београд.

Он наглашава да је циљ да сви радови буду завршени благовремено, пре почетка зиме, јер овај високонапонски објекат треба енергетски да помогне поузданије напајање електричном енергијом неимарске падине и делова града према Топчидеру и

Простор

Трафостаница располаже са око 800 квадратних метара пословног простора. У подземном нивоу биће гаража и кабловски простор, у приземљу ће бити постављено 10 kV постројење, док ће се на првом спрату налазити 110 kV постројење, МТК постројење, сопствена потрошња, телекомуникације, управљање и заштита. Предвиђен је и простор за смештај резервног националног дистрибутивног диспечерског центра (НДДЦ), из кога ће се контролисати поузданост напајања сваког корисника. Простор ће бити прилагођен и раду и тренинзима диспечера.

Вождовцу. Овде се налазе бројни привредни и стамбени објекти, међу којима су Клинички центар Србије, железничка станица „Прокоп“ и стамбено-пословни комплекс „Београд на води“.

М. Стојанић

■ Из Службе за обуку кадрова у огранку ТЕНТ

Међу полазницима и страни студенти

Теорија кроз праксу

У огранку ТЕНТ годинама се успешно реализује професионална пракса за ученике средњих школа и студенте из Србије и иностранства. Станко Бекчић, шеф Службе за обуку кадрова у ТЕНТ-у, каже да кроз професионалну праксу у електранама ТЕНТ годишње прође око 200 средњошколаца, већином са подручја обреновачке општине.

– Огранак ТЕНТ, односно ЕПС, има уговоре са средњим школама у Обреновцу и Универзитетом у Београду о обављању професионалне праксе за ученике и студенте, која се спроводи према утврђеном распореду, усклађеном с програмима школа и факултета, односно са занимањем полазника. Углавном су то стручни профили електро и машинске струке

из средњих стручних школа, а студенти су претежно са техничких факултета као што су машински, ЕТФ, рударски, грађевински, саобраћајни и други државни факултети – објашњава Бекчић.

Током вишедеценијске сарадње ЈП ЕПС са Међународним удружењем студената техничких наука (IAESTE), у огранку ТЕНТ организује се и професионална пракса за стране студенте. До краја августа, на локацијама

ТЕНТ А и ТЕНТ Б, праксу ће обавити седморо страних студената. Уз Станка Бекчића, који је координатор, ментори су им Свето Добријевић, главни инжењер Сектора одржавања у ТЕНТ А, Илија Радовановић, главни инжењер производње, и Игор Дамјанац, главни инжењер Сектора одржавања у ТЕНТ Б. Они их распоређују по секторима и службама, одређују им млађе

Студенти и средњошколци

У првом кварталу, професионалну праксу у електранама ТЕНТ-а обавило је 199 средњошколаца, 40 домаћих и пет страних студената. Производне капацитете огранка ТЕНТ, у истом периоду, посетило је укупно 246 ученика и студената и 14 професора.

менторе, надзиру и координирају њихове професионалне праксе.

Према речима Весне Младеновић, самосталног референта Службе за обуку кадрова у ТЕНТ-у, они су најчешће импресионирани чињеницом да електране ТЕНТ-а чине трећину производних капацитета ЕПС-а и производе готово половину српске струје.

– Узимајући у обзир актуелне пројекте, посебно на локацији ТЕНТ А, ове године су у прилици да много тога виде и науче – каже Младеновић.

Љ. Јовичић

■ Наставак сарадње ЕПС и „Силовије машини“

Уговорен завршетак ревитализације ХЕ „Ђердап 1“

Најважније за ЕПС је да се поштују рокови и на време заврши обнова ХЕ „Ђердап 1“

Јавно предузеће „Електропривреда Србије“ и руска компанија „Силовије машини“ потписали су 3. јула у Санкт Петербургу десету допуну уговора о ревитализацији агрегата ХЕ „Ђердап 1“ којом се омогућава завршетак тог значајног посла.

Планирано је да пета фаза ревитализације на агрегату А2 почне у септембру и траје до половине октобра 2019. године. Последња етапа радова на агрегату А3 и завршетак ревитализације ХЕ „Ђердап 1“ планирани су за јануар 2021. године.

– Настављамо успешну сарадњу која траје више од пола века, пошто су „Силовије машини“ испоручиле опрему за генераторе приликом изградње хидроелектрана на

Дунаву. Најважније за ЕПС је да се поштују рокови и на време заврши обнова ХЕ „Ђердап 1“. Очекује нас још један велики посао на ревитализацији 10 агрегата ХЕ „Ђердап 2“, на којем можемо да сарађујемо са партнерима из компаније „Силовије машини“ – рекао је Милорад Грчић, в. д. директора ЈП ЕПС, приликом потписивања допуне уговора.

Саво Безмаревећ, извршни директор за производњу енергије ЈП ЕПС, подсетио је да је пројекат ревитализације агрегата највеће ЕПС-ове хидроелектране почео 2009. године и додао да је намера да се ревитализација последња два агрегата заврши без паузе.

До сада је завршена ревитализација четири агрегата у

ХЕ „Ђердап 1“ и снага електране повећана је за око 60 MW. Представници руске компаније поручили су да је опрема за генератор А2 ХЕ „Ђердап 1“ спремна за испоруку.

– Очекујемо да ће опрема баржом стићи у Кладово до 20. августа. Спремни смо и да од старта учествујемо у пројекту ревитализације ХЕ „Ђердап 2“ и пружимо техничку подршку инжењерима ЕПС-а – истакли су представници руског произвођача опреме за електране.

У делегацији ЈП ЕПС био је и Радмило Николић, директор производње енергије у огранку „ХЕ Ђердап“.

Капитална ревитализација ХЕ „Ђердап 1“ је веома

Годишње пет милијарди kWh

Први агрегат ХЕ „Ђердап 1“ пуштен је у рад 1970. године, а до 16. маја 1972. године сукцесивно је у рад пуштено и преосталих пет агрегата. У тој дунавској електрани годишње се производи више од пет милијарди киловат-сати електричне енергије, што значи да готово сваки други киловат-сат произведен у ЕПС-овим хидроелектранама долази из ХЕ „Ђердап 1“.

значајан посао за енергетски систем Србије и ЕПС јер ће се захваљујући овом послу повећати снага агрегата за око 10 одсто, са 180 MW на око 195 MW, и продужити радни век за 40 година. Модернизација ХЕ „Ђердап 1“ обухвата уградњу нове опреме и материјала који омогућавају ефикаснији рад. Повећање снаге добија се и ефикаснијим генераторима, односно лакшим и тањим лопатицама турбине које боље користе снагу воде.

Р. Е.

Стабилна производња

Квалитетно завршени инвестициони годишњи ремонти на свим угљеним системима, у „Преради“ и Дробилани. Ускоро ремонтвани и сви БТО системи. Почињу радови на првој фази регулације Пештана. Финализација „зеленог“ пројекта

када је угаљ најпотребнији, а услови рада на отвореном отежани.

Како објашњава Мишковић, годишње инвестиционе оправке и ремонтни радови на свим системима за производњу угља у „Колубари“ су завршени квалитетно и у планираним роковима. Ремонтни рударске механизације гарант су сигурног и безбедног рада опреме и запослених.

Ремонти су завршени успешно и у погонима „Прераде“ и Дробилане, а ускоро се завршава циклус годишњих инвестиционих радова и на системима за производњу откривке на свим колубарским коповима.

У плановима развоја рударства и енергетике Србије, „Колубара“ и у наредним годинама остаје на позицији лидера у производњи угља и ослонац електроенергетске сигурности ЕПС-а.

Сходно програмима за одржавање постојећег нивоа производње и повећања продуктивности, праве се планови активности за одржавање континуитета производних резултата.

Кроз годишње инвестиционе оправке ради се на ревитализацији и модернизацији производне опреме и механизације, а један од приоритетних циљева је и подизање свести о важности заштите на раду и повећању безбедности радника и опреме.

– Када је реч о инфраструктурним пројектима у вези са проширењем копова и отварањем нових поља, ускоро се очекује почетак радова на првој фази регулације реке Пештан са локалним путем. Окончана је тендерска процедура, а посао је добила компанија „Хидротехника“ – рекао је Мишковић

и додао да се очекује да ће до краја године почети измештање дела Ибарске магистрале, у дужини од око 7,5 километара, од скретања за трафостаницу 110kV „Вреоци“ у Вреоцима до стоваришта „Пештан“ у Шопићу. У плану је и померање магистралног пута источно, до путре Београд-Бар.

За потребе производње угља на Пољу „Е“ предстоји и друга фаза регулације реке Пештан са измештањем локалног пута. У току је израда документације и на овим пословима се ради веома интензивно.

У претходном периоду реализован је веома комплексан пројекат пресељења објекта „Помоћне механизације“, који је донео и модернизацију објекта са побољшаним услова за рад запослених.

Обимна и сложена документација за отварање копа „Радљево“ је комплетирана у претходном периоду и тренутно су актуелни послови на изради трасе коридора, широког око сто метара.

У току су радови од истока ка западној граници копа „Западно поље“. На простору овог коридора биће трасиран пут, трачни транспортери и цевовод. Планирано је да касније, по завршетку ових радова, механизација буде пребачена на прављење

Велике заслуге запослених

Како истиче директор Мишковић, запослени свих струка који су били укључени у ремонтне активности радили су веома пожртвовано и предано да би послови били завршени у задатим роковима.

Од почетка године на површинским коповима Рударског басена „Колубара“ остварени су добри производни резултати. У претходном периоду рудари су били успешни у оба сегмента, производњи угља и откопавању откривке. План је да се овај тренд настави, уз интензивирање припремних активности за отварање нових угљенокопа и проширење постојећих.

Према речима Милана Мишковића, директора за производњу угља РБ „Колубара“, производња је од почетка године у складу са планом. Током првих седам месеци произведено је око 15,5 милиона тона угља и око 39,5 милиона кубика откривке.

Све активности су усмерене ка стабилној и континуираној производњи угља и у предстојећем периоду. Посебно је битна добра и благовремена припрема за зиму,

усека за отварање копа. Актуелна је и изградња главне улице у насељу Мургаш, дужине око 1,3 километра, а до краја године у плану је пројектовање још две улице.

Мургаш ће бити потпуно ново и урбанизовано насеље. У прошлој години је извршена експропријација земљишта површине око пет хектара за уређење око 50 плацева, који ће бити додељени заинтересованим становницима села Радљево при исељавању.

У завршној фази је изградња нове трафостанице која треба да замени постојећу, а која се налази на самом почетку фронта рударских радова новог угљенокопа.

Поред ових радова, а у оквиру Центра за стручне послове ПК „Радљево“, обављају се и бројни други послови за почетак производње на овом угљенокопу.

У оквиру првог „зеленог“ пројекта у ЕПС-у, у „Колубари“ се приводи крају пројекат „Енергетска ефикасност применом еколошког система за управљање квалитетом угља у РБ Колубара“, који се финансира из кредитних средстава и зајма КfW банке. Претходно је набављен нови систем за производњу отквивке за Поље „Ц“ који даје добре резултате у раду.

Монтажа одлагача капацитета 12.000 кубних метара на сат, завршена је у новембру 2017. године, након чега је машина транспортована на радну позицију у оквиру копа и пуштена у рад. Тестирања су завршена изузетно успешно, одлагач је у раду и велика је помоћ у остваривању производних планова на „Западном пољу“.

Актуелни су и послови на изградњи нове депоније ситног угља са могућношћу хомогенизације, која ће бити два пута већа од садашње и имаће капацитет од 400.000 тона.

Овим унапређењем технологије откопавања угља, биће обезбеђен уједначен квалитет лигнита, који ће омогућити повећање ефикасности рада термоелектрана.

Благовремено планирање и реализација стратешких пројеката за отварање нових копова на којима се ради у РБ „Колубара“, осигураће одржавање електроенергетског биланса Републике Србије и у наредним деценијама.

Н. Живковић

Уштеде

Када је реч о заштити животне средине, директор Мишковић констатује да је један од циљева смањење концентрације сумпора, азота, угљен-диоксида, као и количине пепела и шљаке. Такође, тежи се што бољем планирању откопавања лигнита, да би се достигло што ефикасније искоришћење лежишта. Код хомогенизације угља, искључена је могућност отпреме лигнита испод задовољавајућег нивоа квалитета, па тако представници рудника не морају плаћати пенале. Сагоревањем угља уједначеног квалитета оствариће се финансијске уштеде, с обзиром на то да неће бити потребне додатне количине мазута.

Модерном опремом у корак са светом

На багеру познатом по својој мобилности и ефикасности замењен управљачки систем и комплетна електроопрема. Након капиталне ревитализације, спреман за рад и у најнеприступачнијем делу лежишта

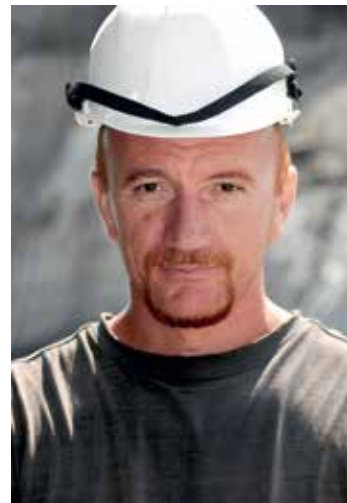
На површинском копу Поље „Б/Ц“ крајем јула завршена је инвестициона оправка са ревитализацијом електроопреме роторног багера „Ц 700“ („глодар 3“), која представља једну од најважнијих инвестиција Рударског басена „Колубара“ у 2018. години. Очекује се да ће ова

машина, након што јој је темељним ремонтом удахнут нови живот, заједно са „глодаром 1“ у наредном периоду бити гарант добрих биланса у специфичним условима откопавања на Пољу „Б/Ц“.

Ревитализација багера, познатог по својој мобилности и ефикасности, подразумевала је замену свих командних каблова и уградњу новог рачунара „Siemens S7-400“, са софтвером који је тренутно најсавременији у свету. Душан Кулић, управник Електрослужбе Поља „Б/Ц“, каже да је овим захватом потврђено да Рударски басен „Колубара“ иде у корак са Европом и светом.

– Реч је о примени најсавременије технологије која ће осетно побољшати рад и помоћи да буду искоришћени максимални капацитети багера. Да бисмо то постигли, између осталог, у постројење и кабину багеристе уградили смо панеле за визуализацију на којима се прати рад свих погона. То значи да је запосленима омогућено да у

сваком моменту имају увид у све информације о комплетном раду „глодара“. Опрема је слична оној на новом систему (Четврти БТО), с тим што је, наравно, оперативни систем прилагођен величини ове машине. Овакав систем управљања тамо се одлично показао, па се надамо да ће и на „Ц 700“ бити постигнут исти ефекат. То је посебно значајно када се има у виду да је идеја да у будућности ревитализација свих багера у „Колубари“ иде у овом смеру – објаснио је Кулић.

■ Немања Ђурић

Немања Ђурић, електроинжењер БТС 2 система (коме „Ц 700“ и припада) и надзорник радилишта испред Поља „Б/Ц“, сликовито нам је објаснио да је на багеру, поред оне на „мозгу“ обављена и „операција на срцу“. Наиме, поред замене главног рачунара и мреже каблова између кабине багеристе и електропостројења, измењен је и начин функционисања кружног кретања багера. Уместо старог система уграђена је такозвана фреквентна регулација.

Киша их није омела

Обилне кише током јула обележиле су и инвестиционе радове на „Ц 700“, утичући на извођење заваривачких и осталих послова, директно везаних за струју. Ипак, захваљујући томе што је подлога на којој се одвијао ремонт била добра и одлично упијала воду, падавине се нису битно одразиле на укупну динамику и квалитет радова.

■ Ревитализација је обухватила и уграђивање система фреквентне регулације

– Реч је о интервенцији која ће омогућити да постојећи мотори убудуће раде много прецизније, сигурније и боље. Нова опрема коју смо уградили је лака за одржавање, поузданија и заштићенија од оне на коју смо се до сада ослањали. Очекујемо да ћемо убудуће уз мање напора остваривати већи капацитет производње, што је и био основни циљ ревитализације – каже Ђурић.

Он додаје да је извршен још један захват који је за посаду од велике важности.

– На овом багеру не постоји траксиста, већ његов посао обавља багериста уз помоћ камера. Оне су биле старе готово 20 година и у последње време правиле су доста проблема у раду. Постављање нових, уз нови екран, чије повезивање је обавила група за електронику нашег копа, донело је велику промену и олакшало читав поступак праћења. Екипу о којој је реч предводе наше колеге Славиша Ивановић и Бојан Милојевић, такође задужени за надзор на радилишту, који су врсни стручњаци за електронику и софтвер и чија је улога у процесу модернизације опреме била немерљива – рекао је Ђурић, видно задовољан обављеним послом.

Упоредо са овим капиталним електрорадовима, рађени су и остали сервисни типични за инвестициону оправку. Замењена је и сервисирана сва опрема за коју је утврђено да је дотрајала, а решење се још увек чека само за систем клима-уређаја, коме је такође потребна поправка.

Када је реч о групи послова Машинске службе, Драган Симић,

заменик управника службе, као најважнији захват издвојио је замену хидрауличног цилиндра за дизање стреле радног моста по коме је овај багер јединствен у „Колубари“. Реч је о процедури која се не обавља често, па је изискивала посебну пажњу.

– Поред хидрауличног цилиндра, који није рађен неколико година, током овог ремонта заменили смо аксијални лежај и куглбанд траке 2, као и редуктор транспорта, што је праћено његовом комплетном репарацијом. Имали смо на располагању сву потребну механизацију и довољан број радника. Сарадња са радионицама је била на високом нивоу, благовремено нам је послато све што смо тражили. Уз довољно резервних делова, може се

рећи да је ремонт протекао без проблема, тако да смо успели да урадимо све планирано – констатовао је Симић.

Због великог броја послова и потребе да они буду добро координирани, ове године ремонт је трајао више од 40 дана.

– Управо темељно и редовно машинско и електро одржавање, о коме пажљиво брину специјализоване службе, заслужно је за то што је овај багер, чак и пре ревитализације, био познат по малом броју застоја – рекао је Ђурић.

Инвестициона оправка искоришћена је и за реконструкцију БТС 2 система, који је овом приликом продужен за око 1.800 метара тако да ће од сада „глодар 3“ радити самостално.

– Неколико захтевних планираних реконструкција довешће нас у технолошки најзахтевнију позицију да „глодар 3“ копа главни угљени слој, који се налази на најнижијој могућој нивелети. Пред нама је период борбе са водама и блатом да бисмо дошли до неприступачног слоја лигнита који залеже под одређеним углом тако да га је веома тешко експлоатисати. Надамо се да ћемо, као и до сада, и убудуће успевати да одговоримо на све изазове које производња пред нас поставља, али много би нам помогло када бисмо на располагању имали више радне снаге – рекао је Вељко Илић, шеф система, истакавши своја очекивања у наредном периоду.

Д. Весковић

Патуљаста „глодар“

Теоретски капацитет „Ц 700“ је 3.024 кубних метара по часу, а запремина кашика чак 700 литара. Са својих, за „глодаре“ патуљастих, 539 тона има изузетно добре маневарске карактеристике, тако да је познат по томе да обавља посао тамо где други не могу да приђу.

– Верујем да ће нови систем управљања и видео-надзор још више побољшати перформансе ове по много чему специфичне машине – рекао је багериста Владан Чавић, који на „Ц 700“ ради чак 30 година.

Нестабилно време утицало је на реализацију утврђене динамике послова. Током августа багери ће бити на повољнијим позицијама, што значи стабилнију и „лакшу“ производњу

У јулу као у марту

Правило је да летњи месеци на површинским коповима „Колубаре“ протичу у знаку великих ремонта и припрема опреме и система за много тежу зимску сезону. Ипак, нестабилно време праћено честим и обилним падавинама током јуна и јула знатно је утицало на уобичајену динамику послова на „Тамнава-Западном пољу“.

– Први и Други јаловински систем раде задовољавајуће, с обзиром на чињеницу да нам је овогодишњи јул био онакав какав је иначе март. Ове временске прилике за нас су изразито неповољне и отежавале су нам већину послова. Производњу смо уз велики напор успели да задржимо у оквиру задатог, али нисмо имали довољно простора да направимо резерву за „тешке“ месеце – рекао је Горан Томић, директор најпродуктивнијег копа у „Колубари“.

С обзиром на околности, Томић је задовољан урађеним и наглашава да је изузетно важно да два поменута система наставе са добрим радом због откривања угља.

– Њиховој поузданости ће, верујемо, допринети то што смо динамику производње организовали тако да се праве потребна растојања између фронтова радова, односно не долази до тога да етаже буду „подбијене“. Све је прегледно, чак и наоко делује лепо и уређено, али најважније је да је обезбеђена потребна стабилност. Овакво планирање искључује могућност да неки од багера сустигне онај испред себе. Поред тога, направљен је биланс маса, што значи да су сви системи добили прецизна задужења и упутства у вези са количинама које би требало да произведу – објашњава Томић.

Трећи јаловински систем са „глодаром 4“ ради директно на откривци угља, користећи одлагач са међуслојне јаловине. Овај багер је, према плану, до 20. августа у ремонту, али надлежни очекују да ће због падавина тај рок за инвестициону оправку бити продужен.

– Због тога што смо принуђени да неколико пута идемо по истом трагу, односно да послове прекидамо, па поново почињемо, одлучили смо да не фиксирамо датуме годишњих ремонта на Првом и Другом јаловинском систему. Након што завршимо радове на Трећем, почећемо сервисе на Другом, а на крају на Првом БТО систему. Током ремонта на угљу показало се да је померање од неколико дана занемарљиво у односу на неприлике које лоши временски услови могу да изазову. Ове године услови су веома специфични – образложио је Томић.

Плановима активности за јул предвиђено је да упоредо са припремним радовима за ремонт и реконструкцију одлагалишта на Другом јаловинском систему буде урађен и последњи

велики посао који је остао на „Западном пољу“ после поплаве из 2014. године – враћање одлагалишта Првог јаловинског система на ниже нивелете.

– Планирано је да стајање система током ремонта ове године искористимо за спуштање одлагалишта, које смо после поплаве морали да изместимо. Та велика реконструкција система захтева велике припреме, јер подразумева спуштање везне и одлагалишне траке на позицију коридора за отварање копа „Радљево“, одакле бисмо наставили даље одлагање. То практично значи да све што је северно од коридора остављамо за нови коп и склањамо се из зоне њиховог рада. Одлагалиште Првог система ћемо поставити на потребне позиције где би остало до краја експлоатације угља на „Западу“ – каже Томић и додаје да је, нажалост, због лоших услова мањи део тих припремних радова завршен.

Период иза нас био је тежак и за линије на угљеном систему, али је производња ипак пет-шест одсто изнад плана. Надлежни објашњавају да је пракса да током летњих месеци багери са угља улазе у делове лежишта који нису погодни за копање, у којима је неповољан однос угља и прослојака. Два багера морала су тако да прођу делове у којима скоро и да није било угља, само прослојци, док су друга два била у нешто бољој позицији, па је потребна производња постигнута. Овакав састав сировине компликовао је процес и на Дробилани, на одвозу лигнита, као и на тракама, јер је долазило до проклизавања и загушења.

– Одржавање потребног квалитета угља током овог лета заиста је изискивало велике напоре свих запослених. Ипак, требало би да током августа багери буду на повољнијим позицијама, што значи стабилнију и „лакшу“ производњу – рекао је Томић.

М. Димитријевић

Много посла за Службу одводњавања

Краткотрајни, али јаки и чести пљускови стварали су током јула бујице и велики прилив воде у коп. Осим укључивања редовних пумпи, које иначе буду довољне у време топљења снега у пролеће, било је неопходно уградити додатне пумпе и цевоводе, што значи да је Служба одводњавања у овом, обично за њих мирном периоду, имала пуне руке посла. Ипак, према речима директора, ниједног момента није постојала опасност да временске непогоде и велика количина кише угрозе производњу.

Ново решење система за снабдевање погона техничком водом било је неопходно због измештања реке Колубаре

Обављен технички преглед

Комисија, коју је на основу решења Министарства рударства и енергетике Републике Србије именовано Институт за рударство и металургију из Бора, посетила је 12. јула „Прераду“ и извршила технички преглед новог система за снабдевање водом који је изграђен у оквиру ове организационе целине Рударског басена „Колубара“.

– Изградња овог објекта део је ширег инвестиционог циклуса који се односи на отварање нових површинских копова. Нови водозахват био је неопходан да бисмо изместили досадашњи систем за напајање производних погона „Прераде“ техничком водом, што је опет једна од етапа пројекта Измештање реке Колубаре Друга фаза – рекао је Саша Радовановић, руководиоца Сектора за унапређење технологије и инвестициону изградњу „Прераде“.

Радовановић је објаснио да је изведено техничко решење дефинисано кроз допунски рударски пројекат измештања система за снабдевање техничком водом „Прераде“ Вреоци и приступног пута који ће, утврђено је, представљати нову техничко-технолошку целину у оквиру Радне јединице Сушара.

Конкретно, у оквиру овог пројекта урађен је систем са водозахватом на новом кориту реке Колубаре, црпна станица са три пумпе капацитета 75 литара у секунди, цевовод у дужини 2.900 метара, пречника 400 милиметара и приступни пут од три километра.

Према речима нашег саговорника, технички преглед, коме су претходиле бројне припремне активности, представља једну од завршних фаза у реализацији овог посла.

– Достављена је сва неопходна документација, међу којом су извештаји

■ Техничком прегледу претходило је шест месеци пробног рада

надлежних комисија и извођача радова. Техничком прегледу претходио је и пробни рад система који је трајао шест месеци. Након што добијемо позитиван извештај комисије улазимо у процедуру за добијање употребне дозволе. Напомињем да је овај објекат веома важан за рад нашег погона. Читавом послу изградње новог водозахвата пришли смо веома одговорно, да бисмо добили систем који ће добро функционисати у наредним деценијама – рекао је Радовановић.

Председник комисије Радмилко Рајковић каже да Институт за рударство и металургију из Бора већ годинама успешно сарађује са Рударским басеном „Колубара“.

– Годинама обављамо различите техничке прегледе и подносимо махом позитивне извештаје. И овога пута сва потребна

документација, у складу са прописима и законима, на време нам је стављана на располагање. Нашу седмочлану комисију овога пута чине стручњаци из области грађевине, хидрографевине, машинства, рударства, електротехнике, противпожарне заштите и безбедности и заштите здравља на раду и они, као и колеге из „Колубаре“, свој посао обављају одговорно и професионално – рекао је он.

Након што су, заједно са стручним тимом Рударског басена предвођеним Владаном Радовановићем, пројект-менаџером, обишли новосаграђени објекат и извршили преглед изведених радова и инвестиционо-техничке документације, чланови комисије имају обавезу да свој извештај доставе Министарству рударства и енергетике.

Т. Симић

Пресељење „Помоћне механизације“

Пресељење погона „Помоћна механизација“, које је део једног од најбитнијих инфраструктурних измештања у историји „Колубаре“, улази у завршну фазу.

Радиша Гајић, управник експлоатације машина у „Помоћној механизацији“, каже да запослени и у наредном периоду имају пред собом густ распоред активности. У плану је да у релативно кратком року, фактички до октобра, буде измештена ауто-гаража „Зеоке“, Зимска служба, као и Радна јединица за експлоатацију дизалица. Радна јединица за дубинско бушење, која на располагању има

три бушеће гарнитуре, као и два трактора од којих је један са гарнитуром за бушење, цистерну за воду и покретну кућицу, већ је на новој локацији „Стакленик“, где је смештен и њихов магацин са резервним деловима.

– Када је реч о зеочкој ауто-гаражи, планирано је да на две локације поделимо радну јединицу која има педесетак запослених и 35 возила међу којима су камиони кипери, сандучари, тегљачи и ауто-цистерна за гориво. Један део механизације и запослених прећи ће у ауто-гаражу „Тамнава“, док ће други бити распоређен у ауто-гаражу у Рудовцима. Специфичну ситуацију имамо и када је реч о

пресељењу Зимске службе. Планирано је да један део опреме буде измештен на „Тамнаву“, а други у круг новог комплекса, али тешко је обезбедити адекватан простор за механизацију и депоновање ризле и соли. Потребно је да сместимо 15 радних машина – ровокопаче точкаше, ровокопаче гусеничаре, утоварне лопате, грејдере, комбиноване машине и ваљаче, наравно и 27 запослених. Још увек разматрамо шта је најбоље решење, а једна од могућности је и да искористимо простор у кругу Топлане, која има и велику покривену халу што би одговарало механизацији у зимским условима – рекао је наш саговорник.

Т. К.

Брига о стратешким објектима

Обуку за послове физичко-техничке заштите лица и имовине коју спроводи предузеће „Колубара-Услуге“ до сада прошло 1.000 полазника

Чак 49 радника „Колубара-Услуга“ од пријављених 52, почетком јула положио је стручни испит за обављање физичко-техничке заштите лица и имовине пред комисијом Министарства унутрашњих послова.

Они су претходно успешно завршили обуку коју спроводи „Услугин“ Центар за обуку по програму за вршење послова физичко-техничке заштите лица и имовине и одржавања реда на јавним скуповима, спортским приредбама и другим местима окупљања грађана.

Главни предавач обука је Љиљана Дубоњић, стручни сарадник за послове обезбеђења.

– Веома смо задовољни постигнутим резултатима, о чему сведоче и званични подаци. Од 2016. године, када је Центар почео да ради, до половине јула ове године обучили смо 1.000 службеника обезбеђења, од чега 700 наших радника, ангажованих углавном у обезбеђењу Рударског басена „Колубара“ и око 300 запослених у другим привредним друштвима, као и један број полазника који самостално прибављају лиценцу. На самом почетку договорили смо систем рада који се одлично показао. Тим запослених који је учествовао у спровођењу обуке у сваком тренутку имао је несумњиву подршку пословодства па, уз ентузијазам са којим смо приступили новом задатку, резултати нису могли изостати. С поносом могу рећи да је пролазност наших кандидата на стручном испиту пред комисијом Министарства унутрашњих послова изнад 90 процената. На испиту у јулу само три кандидата нису положила испит у целости и само по једну област нису савладали успешно – навела је наша саговорница.

Љиљана Дубоњић је додала да се приликом обуке посебна пажња посвећује мотивацији

полазника. Потенцира се шири друштвено-економски значај Рударског басена „Колубара“ и подиже свест о важности објекта чија безбедност ће им бити поверена.

– Од сваког полазника обуке тражимо пожртвовање, поштовање принципа хијерархије, тимски рад и лично усавршавање. Желела бих да похвалим колеге који су често из ноћне смене долазили на предавања или пак са обуке одлазили на посао, све у жељи да се унапреди рад служби задужених за заштиту и обезбеђење Рударског басена „Колубара“, који је стуб стабилности електроенергетског система Србије – каже Љиљана Дубоњић.

Према актуелном Закону о приватном обезбеђењу, који уређује ову област, донетом 2013. године, огранак РБ „Колубара“ има статус обавезно обезбеђеног објекта, односно објекта од посебног и стратешког значаја за одбрану и живот грађана Републике Србије. Физичко-техничка заштита лица и имовине РБ „Колубара“ обезбеђује се на основу јасних законских решења уз ангажовање потребног броја службеника који послове обављају под наоружањем. Овај високоодговоран посао дуги

■ Љиљана Дубоњић

низ година обавља предузеће „Колубара-Услуге“, које у тесној сарадњи са стручним службама Рударског басена свакодневно реализује контролу и надзор свих стратешки важних пунктова на простору површинских копова, административних центара и производних погона.

Једна од најважнијих одредби Закона о приватном обезбеђењу, у складу са тежњом да комплетна област буде професионализована, јесте да сва лица која се баве пословима физичко-техничког обезбеђења морају поседовати лиценцу за обављање ове делатности. Законом је дефинисано и да пут до добијања лиценце започиње основном обуком коју, поред Министарства унутрашњих послова, спровode правна и физичка лица која испуњавају материјалне, техничке, стручне и кадровске услове и која имају овлашћење МУП-а.

М. Г. Павловић

Рециклирањем се чува животна средина

У Рударском басену „Колубара“ годишње се прикупи око 35,8 тона отпадног папира и картона, што према подацима Службе за управљање отпадом, доноси уштеду од око 150 хиљада киловат-сати електричне енергије, хиљаде литара бензина, нешто више од милион литара воде и 612 табала, односно један хектар пошумљеног простора.

– Ова врста отпадних сировина преузима се са локација једном недељно и транспортује до привременог складишта, где чека на

преузимање од стране овлашћеног оператора на основу уговора потписаног са „Колубаром“. Оптимално решење је да контејнери за сакупљање папира и картона буду постављени испред свих зграда дирекција, тј. испред Пословодног одбора, Сектора за аутоматску обраду података, Интерне банке, „Пројекта“, зграде робне куће, „Хотелчића“, Транзиционог центра, Радне заједнице, Комерцијалног сектора, Сектора продаје, управних зграда организационих целина „Прерада“ и „Метал“,

као и Дирекције „Површинских копова“ – рекла је Невена Ђукњић, инжењер за секундарне сировине и отпад.

У „Колубари“ се ради и на подизању свести о важности рециклирања пластичне амбалаже, што за циљ има смањење количине ове врсте отпада.

– Сада је за сакупљање отпадне ПЕТ амбалаже постављено 65 контејнера запремине два метра кубна. Распоређени су у Спортско-рекреативном центру „Колубара“, на језеру Очага, у Интерној

банци, „Пројекту“, Сектору за АОП, робној кући, Дирекцији „Површинских копова“ и на другим локацијама – каже Невена Ђукњић и додаје да статистика говори да се рециклажом само једне пластичне боце сачува онолико енергије колико једна сијалица од 60 вати потроши за шест сати непрекидног рада.

Према оцени надлежних, свест запослених у Рударском басену о управљању отпадом је све већа. Пракса доказује да постајемо одговорнији и да све озбиљније схватамо бригу о природним ресурсима.

Р. Л.

Вежбе подижу спремност

На јулској вежби ватрогасци су показали висок степен обучености и спремности да правовремено реагују.

За шест месеци ове године 52 одсто мање интервенција него у истом периоду прошле године

Припадници ватрогасног вода Службе заштите од пожара у „Преради“, у оквиру својих редовних летњих активности, извели су у јулу тактичко-показну вежбу на средишњем делу моста траке РБ 600, између старе и нове Сушаре.

– Сценаријом вежбе предвиђено је да демонстрирамо реаговање у случају да се транспортна трака запали због преношења топлоте на њу са блокиране усијане ролне. Реч је, наравно, о ситуацији која представља један од реалних ризика у овом погону. Уколико би дошло до таквог паљења, претила би опасност да се пожар разбукти дуж читаве траке, што би нанело велику материјалну штету и могло да угрози запослене – објаснио нам је Дарко Терзић, руководилац Службе заштите од пожара, који је урадио елаборат о извођењу тактичко-показне вежбе.

У вежби су учествовали вођа смене, четири ватрогасца и дежурни у центру. Саша Радосављевић, командир ватрогасног вода, констатовао је да је екипа показала висок степен обучености и спремности да правовремено реагује, што је у оваквим ситуацијама пресудно.

– Са две локације пратили смо долазак на место замишљеног пожара, примену средстава и опреме за гашење, начин поступања и завршетак гашења. Веома смо задовољни резултатом вежбе, као и брзином реаговања ватрогасаца, који су за пет минута дошли на лице места, што је готово три пута брже него на претходној вежби. Иначе, практикујемо понављање исте вежбе, на истој локацији, у различитим сменама, што нам омогућава да отклонимо евентуалне пропусте и утврдимо најефикаснији начин гашења. Вођа акције, који у овој вежби има одговорну улогу, на време је издао наређења и у складу са правилима обавио све припремне радње, што је такође важно – рекао је Радосављевић, који се скоро три деценије бори са пожарима.

Ватрогасни вод „Прераде“ изводи једном месечно сличне вежбе на објектима у постројењу за прераду, оплемењивање и

■ „Прерадини“ ватрогасци често помажу колегама из других јединица

транспорт угља. Ова екипа ангажована је даноноћно и сноси велику одговорност, с обзиром на то да је задужена за део „Колубаре“ у коме је због природе производног процеса ризик од пожара најизраженији.

– Погони Сушара, Класирница и Топлана непрекидно су под посебним надзором због високих температура у аутоклавама, велике концентрације угљене прашине и сушеног угља у бункерима. Осим самог технолошког процеса прераде угља, узроци пожара могу бити и самоупале, електрична инсталација, као и заваривачки радови – објашњава Терзић.

Током првих шест месеци ове године вод је сузбио укупно 161 почетни пожар, што је за 52 одсто мање него у истом периоду прошле године.

– Радимо на томе да што је могуће више делујемо превентивно, па организујемо додатна дежурства, посебно током ремоната и најављених великих радова. Трудимо се да процес производње буде организован тако да се подршка може пружити благовремено, пре него што дође до било каквог инцидента – каже Терзић.

Ватрогасни вод „Прераде“, уз руководиоца Службе, чине командир, пет вођа смене, 13 ватрогасаца возача, 10 оперативаца и један ватрогасец за одржавање ватрогасне опреме.

Ватрогасаца-превентиваца нема, а у воду сматрају да би било идеално да је за ту позицију одређено пет извршилаца, које би такође предводио руководилац одељења.

– И поред тога што нам недостаје одређени број радника, успевамо да изађемо у сусрет свим захтевима погона. Очекујемо

ускоро долазак још једног ватрогасца, а надамо се да ће се у наредном периоду вод попунити младим људима, да бисмо их на време обучили, пре него што старије колеге испратимо у пензију – каже Терзић.

„Прерадини“ ватрогасци често помажу колегама из других јединица, а неретко интервенишу и на цивилним објектима у насељима у близини. Ови племенити људи одазивају се на сваки позив, свесни да угрожени не могу да чекају јер је за њих минут често вечност.

Према речима нашег саговорника, екипа има сву потребну опрему, која се пажљиво одржава. Возни парк је обновљен пре три године, када су добили ново возило „камаз“, снабдевано најсавременијом опремом за гашење пожара. Иако послове могу да заврше возилима која су им на располагању, од помоћи би било и једно мање ватрогасно возило за бржи долазак до места пожара у кругу погона.

Т. Симић

Ватрогасни дом

Имамо велику подршку и добру сарадњу са пословодством „Прераде“ и „Колубаре“ и надамо се да ће што пре бити решено питање уселења у нови Ватрогасни дом, чиме бисмо превазишли проблем недостатка смештајних објеката за људство, возила и опрему. Рад јединице био би још ефикаснији, возила би се у зимском и летњем периоду налазила у гаражи, а заједничка локација и централа за дојаву пожара умногоме би скратили време реаговања – рекао је Терзић.

Багерске гусенице од чоколаде

Торте у облику багера са копова „Колубаре“ улепшале су испраћаје у пензију многих рудара

Ко каже да багер не може имати укус? У „Колубари“ и то може, наравно ако је „претворен“ у тарту вештом руком Јовице Кузмановића, електричара групе за електроодржавање ЕШ-ева Поља „Д“. Некадашње занимање, а садашњи хоби овог вредног тридесетпетогодишњака доноси прави „шлаг на тарту“ приликом испраћаја у пензију његових колега. Они који су имали прилику да их пробају кажу да се међу многим његовим слатким ремек делима издваја оно у облику роторног багера „глодара 7“, познатог по надимку „Плава птица“.

За Јовицу је прављење тог слатког багера за испраћај у пензију багеристе Љубише Росића представљало велики изазов, како на техничком (јер ова торта има и „техничку“ страну) тако и емотивном плану.

– Идеју да направим „Плаву птицу“ дале су ми колеге које су са Љубишом провеле радни век. Они су знали шта је све прошао савесно обављајући посао деценијама, уз безусловну бригу и љубав према свом багеру – рекао је Јовица, који је и сам на „седмици“ у том моменту радио шест година током којих се уверио у то колико је важно имати око себе добре и поуздане људе на које се можеш ослонити.

Испоставило се, објаснио је некадашњи посластичар, да комплексна „Плава птица“, која деценијама потврђује своју супериорност над осталим багерима „Колубаре“, и у својој слаткој верзији изискује озбиљан труд око прављења конструкције.

– Прво сам посетио Машинску службу где сам проучио шему багера и нацртао је водећи рачуна о мерама. Дрво се није показало као добар материјал за конструкцију, па је она направљена од гвожђа. Траке 1 и 2, противтег и радни точак су биле од чврсте пластике, док су гусенице биле јестиве. Оне су биле торта. За сајле сам користио струне за пецање. Гусенице су направљене од три укуса: грчке, капри и чоколадне торте, а све

сам обојио у златно јер је те године „Плава птица“ славила јубиларну 40. годишњицу – каже Јовица и присећа се да је целој причи пришао са великим емотивним набојем и жељом да све буде савршено, јер је у питању био и његов багер.

Посебно је дирљиво што је као украс израдио три фигуре рудара, од којих једна представља његовог оца, који је у пензију отишао пошто је, такође, цео радни век провео на „седмици“.

– Било је доста „пензионерских“ торти. У „Колубари“ је одувек важило правило да се сваки радник са копа у пензију испраћа свечано. Тако и треба, јер нема тежег посла од рударског. Још је лепше када колеге, бирајући за тарту неки специфични детаљ из радног живота, покажу да си им био близак. Драго ми је уколико сам и на овај начин некоме могао да покажем поштовање – нагласио је Кузмановић.

Наметнуло се питање како је један електричар дошао у додир са посластичарским занатом. Објаснио нам је да после завршене школе није могао да пронађе посао у струци, па је решио да не дангуби. Пошто је одувек волео да кува, курс за посластичара учинио му се као прави изазов.

– Имао сам среће, па сам за три месеца обуке у једној посластичарници у Аранђеловцу прошао све фазе производње. Ту сам се и запослио, наравно, специјализујући се за прављење торти. Тај посао ме испуњавао, али и захтевао много стрпљења и времена. Док торта не буде завршена, нема одмора. Уколико је у питању била нека која је захтевала озбиљну декорацију, радило се и по 15 сати – рекао је Јовица и додао да је посао у струци, у „Колубари“, 2011. године дошао у прави час.

Тако је добио прилику да се сасвим посвети свом првом избору, професији електричара, која такође носи бројне, али и сасвим другачије изазове.

На крају разговора нисмо прескочили ни питање која му је омиљена торта.

– Најважније ми је да је од воћа. Њих волим и да једем и да правим. Изазов ми је највећа мотивација, јер, посластичари знају, права је вештина уклопити састојке тако да остали укуси не превладају укус сезонског воћа, које мора да буде доминантно да би воћна торта била прави погодак – објашњава Јовица.

Д. Весковић

Рад у „мушком свету“

Да би жена која се определила да ради на површинским коповима успела да се наметне, потребни су, као и у сваком другом послу, труд, знање и професионализам

Ако искључимо област рударства, у којој углавном раде мушкарци, евидентно је да у сектору енергетике имамо 80 одсто запослених жена – изјавио је недавно Александар Антић, министар рударства и енергетике, на конференцији „Жене у одрживој енергетици – лидерство за промену“. Говорећи о важној улози припадница слабијег пола у његовом ресору, министар је додао да оне воде велики број значајних сектора, наводећи као пример ресорни орган за привреду и енергетику у Скупштини Републике Србије и Агенцију за енергетику. Такође,

истакао је и да су у свим кључним енергетским компанијама најважнији послови из области управљања финансијама поверени женама.

Ипак, када се посматра подела на административне послове и производњу, ситуација је сасвим другачија.

У Рударском басену „Колубара“ у производним погонима и на површинским коповима у непосредној производњи запослено је нешто мање од десет процената жена у односу на укупан број радника. „Метал“, пак, као део колубарског рударског гиганта, значајно утиче на увећање овог процента, јер је у радионицама некадашње Фабрике енергетске опреме и „Ремонта“ упослен знатан број припадница лепшег пола. Оне су, углавном, ангажоване на пословима који се обављају у радиничким условима. Ипак, оно што посебно оставља утисак јесу жене које су за место свог рада одабале површинске копове.

Снежана Марковић, инжењер за багере, радни век започела је пре 15 година у Централном ремонту у екипи данашњег

„Ремонта електро и машинске опреме на терену“.

– Првих десет година у „Металу“ провела сам на коповима широм „Колубаре“ пратећи посао и људе од струке. Од радилишта до радилишта, стицала сам знање и искуство. Наравно, као на сваком почетку, било је занимљивих, али и тешких ситуација. То што сам жена, а и шеф радилишта, имало је својих предности у појединим моментима. Када би посао у неким тренуцима „заглавио“ и није било битних помака, све бисмо лакше решили уз обичну домаћу кафу коју смо заједно пили на ремонтном плацу, проналазећи најбоље решење за поправку багера – са осмехом прича Снежана, која је у међувремену формирала породицу и постала мама две девојчице.

Она истиче да се последњих неколико година ситуација помало изменила. Потребе посла биле су такве да је све више остала у канцеларији, ангажована око САП-а који је као нови софтверски систем значајно поједноставио управљање пословним подацима и убрзао њихову анализу.

– Када сте жена у послу којим се ја бавим, потребно је мало више труда и доказивања, али то је вероватно тако у свакој професији, било да сте жена у „мушком свету“ или обрнуто. Управо је став о машинству као о „мушком свету“ оно што обесхрабрује жене да се опробају као инжењери. Да би жена успела да се наметне, као и у сваком другом послу уосталом, потребни су знање и професионализам. Наравно, женска слаба тачка је породица којој више посвећујемо себе, често науштрб каријере. Ипак, уз добар тајминг и организацију све се постиже – истиче на крају Снежана Марковић, журећи у базу „Ремонта“, да се не би превише задржавало возило за превоз радника на копу.

М. Г. Павловић

Колеге на терену

Поједине колеге биле су скептичне, али мени је најважније било да ме прихвате људи на терену, са којима сам непосредно радила. Заиста, ту није било никаквих проблема – каже Снежана.

И књига и пракса

Прошло је 60 година откако је школовање завршила прва генерација овдашњих машинбравара, електричара, металостругара, столара, лимара, ковача, бравара

Прва генерација Школе ученика у привреди (ШУП), која је крајем педесетих година прошлог века наставу похађала у Вреоцима, обележила је почетком овог лета шест деценија од завршетка школовања. Уз задовољство због постигнутог током минулих деценија, њих тринаесторо, колико их се окупило у лазаревачком ресторану „Ловац“, оживело је успомене на заједнички период професионалног раста, али и личног сазревања, након којег је већина посао пронашла у различитим деловима Рударског басена „Колубара“, који се, мењајући званичне називе, током времена ширио и реорганизовао.

Ученици ШУП-а углавном су били из колубарског краја. У школу, коју су похађали од 1955. до 1958. године, долазили су пешице. Прва генерација је имала два одељења. Као кадар директно обучаван за рад у производњи, на електро и машинском смеру спремали су се за обављање послова машинбравара, електричара, металостругара, столара, лимара, ковача, бравара и других занимања. Праксу су обављали у преподневним сатима, а након тога заједно одлазили на наставу која се одвијала у скромним учионицама. За рад су

добивали новчану надокнаду. Иако није било лако, тај период им је, кажу, остао у веома лепом сећању.

На традиционалном видовданском окупљању бивших ученика ШУП-а били су и Љубисав Милетић и Радомир Мандић. Обојица су завршила машински смер, а касније и Школу за висококвалификоване раднике. Милетић је у „Колубари“ почео да ради као дежурни бравар одмах по завршетку школовања. Након војске и трогодишњег теренског рада за загребачку Творницу парних котлова, Милетић је у два наврата радио у „Колубари“, а од 1968. године до пензије у Термоелектрани „Колубара“.

– Чистили смо машине и радионице, доносили угаљ и ложили ватру да би све било спремно за рад. Некада смо те обавезе завршавали после часова да наредног дана не бисмо раније долазили – сећа се Милетић само једне од слика из друге половине педесетих година.

Сви су завршили занате, многи и наставили школовање. Неке је живот одвео ван граница Србије, али остали су у контакту све време. Доба радничког самоуправљања обележило је период њиховог образовања, као и добар део радног века.

– Као ученици ШУП-а сви смо били распоређени по погонима широм лазаревачке општине. Занате смо учили од најбољих мајстора. Месечна ученичка плата тада је била 3.000 ондашњих динара, а помоћног радника од 7.000 до 8.000 динара. Као почетници у послу добијали смо од 10.000 до 11.000 динара. Ово показује колико је ученик тада био цењен, а и родитељи растеређенији. И када смо почињали да радимо, предузећа су веома водила рачуна о нама – објаснио је Радомир Мандић, који је цео радни век провео у „Колубари“.

Бивши ученици ШУП-а задовољни су и теоријским и практичним знањем добијеним у школи. Свако од њих је касније на свом радном месту ширио границе професионалног делокруга. Ослањали су се на инжењере и техничаре, али и преносили искуства на млађе колеге. Сагласни су да су у Школи ученика у привреди добили одличну основу за цео радни век.

М. Караџић

■ Ученици ШУП-а на летовању у Подгори код Макарске 1958. године

Дуално образовање

Школа ученика у привреди била је један вид примене концепта о коме данас говоримо као о дуалном образовању, а који ће се код нас примењивати од школске 2019/2020. године. Реч је о моделу према коме се, кроз теорију, али и вежбе у школи и учење кроз рад код послодавца стичу, усавршавају и изграђују компетенције у складу са планом и програмом наставе. Под вођством и надзором инструктора и координатора, ученици ће у реалној радној околини стицати компетенције за рад у одређеном занимању, тј. групи занимања.

Стваралаштво овог аутора један је од изданака специфичне културне климе која је половином прошлог века владала у области Шумадијске Колубаре

Наредне године навршава се пет деценија откако је своје прве радове јавности представио скулптор наиве Илија Филиповић, чија дела су данас, осим у Музеју наивне и маргиналне уметности у Јагодини, изложена и у Етнографском музеју у Београду, Хрватском музеју наивне уметности у Загребу, Галерији Шарлота у Минхену и бројним другим јавним и приватним колекцијама. Предстојећи јубилеј само је један од повода да се присетимо плодносног стваралаштва и необичног животног пута овог уметника, чије име се нашло и у „Ликовној енциклопедији Југославије“.

Почетак његове стваралачке приче води нас на обронке села Рудна Глава надомак Мајданпека, на којима је Илија, тада дечак, имао обичај да резбари у дрвету не би ли себи прекратио време док чува овце. Није ни слутио тада да ће једног дана живети од вајарства и стећи пуну уметничку пензију.

Монографија „Имагинативци“

Прошле године објављено је двојезично, богато илустровано издање „Имагинативци – наивни сликари и вајари из Србије“, које је приредила издавачка кућа „Драслар“ из Београда. Ауторка Милица Косенко Маширевић представила је опусе тројице наивних сликара и петорице вајара чија дела су обележила уметност наше земље у другој половини XX века, а међу којима се нашао и Илија Филиповић.

Ова монографија има посебну важност јер говори о вајарима Шумадијске Колубаре, чију је појаву средином прошлог века светски критичар Антон Жаковски назвао „југословенским чудом“.

Камен прича причу

– Ишао сам трбухом за крухом, радио као молер, а пут ме довео у лазаревачки крај, који ме је опчинио својом посебном културном климом. Испало је да сам се као млад човек нашао у право време на правом месту, јер се села Шумадијске Колубаре сматрају колевком савремене српске културе наивних вајара. Тада је најпознатији био Богосав Живковић из колубарског Лесковца, који ми је био узор у стварању – рекао је Илија и додао да се убрзо почео издвајати по свом уметничком изразу и материјалу који је бирао. За разлику од свих осталих клесара, почео је да обликује фигуре у камену, по чему је убрзо постао препознатљив.

– Кад Филиповић нађе облик који му асоцира облик прихватљив

за његову имажинацију, он се баца на посао. Из камена ниче глава. Рађа се осмех или гримаса. Покаткад близак карикатури, он у те облике утква и исконско осећање правде, вере и надања. И понављам, свака та фигура има своју поруку, своје значење, знано аутору, он у њој види „друго присуство духа“. За нас, она је знак и симбол неког прадавног, исконског човековог битисања, облик митске прошлости и део неког свеопштег живота... – говорио је 1977. године Срето Бошњак описујући дела овог вајара.

У Илијином стваралаштву препознаје се утицај родне груде и културе Лепенског вира, али, са друге стране, и наива колубарског краја. Каже да се дуго тражио и да му није било лако да открије

свој аутентични израз. Најпре је правио фигурице од камена валутка који је проналазио у јаловини колубарских копова, које је, као трговачки путник, продавао по Београду.

– Тај камен има структуру сличну кромпир, вода га је обликовала, па сам лако могао да га клешем у складу са оним на шта ми је заличио. Ипак, највише волим када узмем комад стене да га ја „управим“ – прича Филип, како га зову пријатељи.

За Филиповића камен је започето дело природе, а задатак уметника је да својом идејом испрати њену замисао. На својим скулптурама посебну пажњу посвећује лицу, на којем доминирају риблика уста и велике округле очи. Његови ликови су симболи одређених емоционалних и духовних стања. Довољан му је само лик да би оживео вечне теме љубави, греха, рађања, страха или умирања, питања традиције, митологије, хришћанства и народних веровања.

Пред педесету годишњицу свог излагања Илија констатује да његов животни пут није био лак и да је неколико пута почињао од нуле. Ипак, признања која је добијао уверавала су га да је на правом путу. Након свих ових година каже да је задовољан, али да још увек није постигао све што је замислио, па му желимо да још дуго држи длето у рукама.

М. Мијаљевић

■ У Илијином стваралаштву препознаје се утицај културе Лепенског вира

Након што је
освојила Елбрус,
наша суграђанка
припрема се за
поход на Аконкагву

Планинарење и поход на Монт Еверест за мене су, док сам била девојчица, били недостижни. О свом неоствареном сну размишљала сам као о неком филму чији актер никада не могу бити – почиње своју причу Кристина Димитријевић, једина Лазаревчанка планинарка високогорац.

Ипак, каже, у животу се понекад укажу неочекиване прилике, и за оне који знају да их искористе деси се прекретница. У њеном случају, након што се нашла у друштву у којем се причало о планинарењу, зачела се мисао да би то ипак могла и да проба, па се једноставно учланила у планинарски клуб „Балкан“ из Београда. Било је то пре три године. У клубу је упознала Миланку Арсић, која је годинама у свету високогорства. То познанство дало јој је ветар у леђа и пресудно је, сматра, утицало на њене будуће доживљаје.

– Мој први успон био је на Соколске планине, на 900 метара надморске висине. Иако се чини да је у питању лака тура, пешачили смо 25 километара и уложили велики напор – присећа се Кристина која је по занимању сестра-васпитач и ради у једном од лазаревачких вртића.

Након првог похода, са својим клубом на сваке две недеље освајала је понеки планински врх у нашој земљи. После пола године активног планинарења попела се на висину од 4.167 метара, освојивши врх Високи Атлас у Мароку. Од тог тренутка постало је јасно да је освајање планина за Кристину постало права страст и да јој је сасвим ушло у крв.

Њена планинска авантура посебно је занимљива с обзиром на то да се некада плашила висине. Тај страх постепено се повукао, уступајући место самопоуздању и снажној вери у своје могућности. Сваки успешан успон доносио јој је веру да може и више, па су се ређали походи на

планине у Бугарској, Македонији, Румунији, Црној Гори, а у мају 2017. године попела се на највећи врх Ирана Дамаванд, висине 5.671 метар. Пошто је планинарење веома скуп спорт, скоро за сваку експедицију имала је финансијску подршку. У овом случају у сусрет су јој изашли ГО Лазаревац и Синдикат РБ „Колубара“.

– Доза адреналина у крви, коју овај екстремни спорт пружа, гура човека да иде све више и више и стално тражи нове изазове. Управо та нека „игра са животом“ је оно што привлачи већину људи, док се, наравно, заиста не нађеш у опасности – каже Кристина, којој се то десило пре два месеца, док је освајала Елбрус, највиши врх Европе.

– У једном моменту заиста сам била у ситуацији да се борим за свој живот. Дувао је јак ветар, спустила се густа магла, добила сам висинску болест и промрзине. Пребрзо сам ходала у односу на своју групу и нисам довољно јела, што су школске грешке и нисам себи смела да их допустим. Ипак, на крају сам успела да се попнем сама. Жао ми је што у том тренутку поред мене није било никога да ме фотографише са заставама ЕПС-а и Синдиката „Колубаре“, којима дугује захвалност на томе што су подржали експедицију. Било би заиста лепо да имам и ту успомену на посебан тренутак у коме сам испунила још један од својих великих циљева – каже Кристина.

Пошто се попела на први од седам највиших врхова свих континената, има жељу да се попне и на осталих шест, што представља грандиозно постигнуће и захтева огромна одрицања, озбиљан тренинг, много времена и новца. Такав подухват изискује да вам планинарење постане приоритетна активност, потискујући у други план све друге, чак и породичне, обавезе, али и исцрпљујући финансијске ресурсе. За сада, наша саговорница планира освајање Аконкагве у Аргентини.

– Пошто сам се консултовала и добила зелено светло од

Александра Рашина и Зорана Павловића, који су међу најбољим планинарима у нашој земљи, одлучила сам да полако почнем припреме за освајање највишег врха Јужне Америке – рекла нам је Кристина.

То би био велики успех за њу, али и за град Лазаревац јер нема пуно жена које су се осмелиле и одлучиле на такав подухват. Експедиција на Аконкагву није технички захтевна, али је специфична, дуго траје и услови су екстремни. Осим воље и спремности, неопходна је и материјална подршка да ова храбра девојка још једном успе да оствари своје планове.

М. Мијаљевић

Планинска веридба

Када се и остатак групе попео на Елбрус, један планинар одлучио је да запроси своју девојку, која је била у истом тиму. Кристина прича да девојка то уопште није очекивала, посебно јер им је обома то било прво високогорачко искуство, а моменат је обележио ветар који је дувао толико јако да је деловало да ће одувати прстен. Романтичним гестом објединили су освајање највишег врха Европе и тренутак у коме су се заветовали на вечну љубав, што ће сигурно памтити целог живота.

Подигже све пред собом

Европски шампион с груди
подигже тежину ТА пећи,
ногама пеглице, а из мртвог
дизања Харли-Дејвидсона

Мирко Белаћевић (31) из Лазаревца најснажнији је полицајац у Србији. Када би постојало такмичење у подизању необичних ствари, Белаћ, како га од милоште зову, без проблема би с груди могао да подигне ТА пећ од 4,5 kW, ногама би био у стању да „избаци“ аутомобил пеглицу, а из мртвог дизања, као од шале, да подигне и легендарни мотор Харли-Дејвидсон.

Овај младић, висок 190 центиметара и тежак 150 килограма, недавно је прешао у апсолутну категорију, у којој такмичари немају ограничење у телесној тежини. Лазаревачки доброћудни див с груди подигже 248, рамена увежбава са плочама тешким 180, а из мртвог дизања са пода може да подигне терет већи од 300 килограма. У ногама има толико снаге да је у стању да изгура тег тежак готово пола тоне!

Белаћ у београдској полицији ради седам година и припадник је елитне интервентне јединице 92. Пре пет година, на такмичењу одржаном у Бачкој Паланци, постао је европски шампион у дисциплини бенч прес слободним стилем. Он је тада, у категорији до 140 кг, у конкуренцији 115 такмичара, освојио златну медаљу подигавши с груди тег од 242 килограма.

– Легнеш на клупу, чврсто ослоњен леђима и главом, стопала су на поду и више нема мрдања. Циљ је подићи тег с груди све до исправљених лактова. Правила су једноставна, али строга, нема стероида и других стимуланса, само сирова снага – објашњава Белаћ правила која важе у такмичењу одмеравања снаге подизањем терета.

Доминација српских снагатора

Светски рекорд у бенч пресу држи још један Србин, Раде Савић, који је у Књажевцу пре пет година у апсолутној категорији без опреме подигао тег од 290 килограма. Он је највећи ривал горостаса из Лазаревца. Нажалост, Савић је прошле године на светском првенству у Русији доживео тешку повреду трицепса од које се лагано опоравља и према најавама ускоро ћемо га поново гледати на такмичењима.

Поред тога што је носилац титуле шампиона Европе, Белаћевић је већ три пута био првак међународног купа, седмоструки је шампион државе и петоструки освајач државног купа. На првенствима Балкана два пута се попео на победничко постоље, једном освајањем златне, а други пут сребрне медаље.

– Већ 16 година тренирам најмање пет пута недељно, два и по сата дневно. Овај спорт је врло напоран и захтева потпуну преданост. За подизање додатних пет до 10 килограма потребно је најмање годину дана исцрпљујућих припрема. Циљ ми је да за пар година будем у стању да са груди подигнем 280 килограма – чврсто верујући у себе прижељкује Белаћевић.

Прошле године био је првак Србије и најбољи на државном купу, а за неколико килограма измакло му је злато на шампионату

Балкана. Маја 2017. године победио је на традиционалном такмичењу које он организује у Лазаревцу. Тада је лагано подигао 230 килограма. На том такмичењу, међу 34 учесника, најстарији је био један шездесетогодишњак, који је подигао праву „младалачку“ тежину од 175 килограма.

– Највише ми помажу и подржавају ме колеге, али и команда београдске полиције. Кад год имам прилику, могу да користим базен и теретану. У ресторану за мене увек има репете. Да ми није њих, тешко да бих био у могућности да одржавам добру форму. Велику подршку и помоћ имам и од власника лазаревачке теретане „Uptown gym“ – каже лазаревачки колос, који је већ отпочео припреме за своје прво светско првенство, које ће бити одржано идуће године у Енглеској.

Д. Ђорђевић

Турнир у малом фудбалу

Поводом Светог Покопија, рударске славе које се прославља 21. јула, у Рудовцима је одржан десети јубиларни турнир у малом фудбалу за ветеране и сениоре запослене у Рударском басену „Колубара“. У категорији ветерана победила је екипа „Тамнава-Западно поље“, док су међу сениорима најбољи били запослени из погона „Прерада“. Као и претходних година, организатори манифестације били су Синдикат Површинских копова „Колубаре“ и Синдикат „Колубаре“.

На овогодишњем турниру учествовале су 24 екипе, тј. седам екипа ветерана и 17 сениорских тимова по десет играча. Такмичило се око 240 радника из свих делова „Колубаре“ (Поље „Б“, Поље „Д“, „Помоћна механизација“, „Тамнава-Источно поље“, „Тамнава-Западно

поље“, „Дирекција“ Лазаревац, „Прерада“, „Метал“, „Ватрогасци“), као и екипа из „Колубара-Услуга“.

Према речима Рада Стојића, председника Ресора за рекреацију и спорт „Површинских копова“, ове године уведена је нова дисциплина – тимови су се надметали и у надвлачењу конопца. Међу пет екипа најбољи су били конопаши „Колубаре“. Домаћини су се такмичили са колегама из Костолца, Свилајнца, Бољевца и Пригревице код Апатина.

Четвородневни турнир „Свети Прокопије“, који је завршен доделом пехара најуспешнијима, протекао је у фер и спортском духу, уз много атрактивних потеза и ветерана и сениора.

Т. К.

Шарм старе бербернице

У Улици Краља Петра
већ 58 година ради
мушки фризерски салон у
власништву супружника
Рајке и Обрада Јовановића

Наш суграђанин Жарко Петровић тврди да се свету не пише добро и да је све кренуло наопако од када су уништена, по њему, три најважнија стуба цивилизације: воз, кафана и берберин. Овај, како себе описује, изворни Црногорац, који своју чистокрвну националну припадност доказује дугоузлазним акцентом на слову „о“ свог презимена, још увек се слепо држи устаљених навика. Путује искључиво возом, сваког јутра одлази у кафану и, наравно, своје бркове „штуцује“ код Рајке (64) и Обрада (81) Јовановића у најстаријој лазаревачкој берберници.

– Рајка има лаку руку, шеретски објашњава стари господин – и тако, уз кризу у коју је запало човечанство, додаје још један врло важан разлог због којег последњих 30 година тврдоглаво није мањао бербере.

Стешњен између два модерна бутика у Улици Краља Петра, једној од централних у Лазаревцу, налази се мушки фризерај код Рајке и Обрада. Када је отворен, пре 58 година, овде је била периферија рударске вароши. Две магацие преко пута, поред кафана „Таково“, а околне непрегледне испарчане њиве кукуруза.

Плоче од вештачког камена, оивичене дебелим фугнама, којима је излепљена спољашност локала и гвоздени тишљерај на излогу на први поглед могу да завајају. Помислио би човек да је берберница „млађа“ и да припада архитектонском правцу популарном на истекло прошлог миленијума, када су се фасаде китиле јефтиним синтетичким материјалима.

Ипак, када крочите у овај старовременски салон за улепшавање мушкараца, имате утисак да вас је ту управо избацио времеплов. Све (осим спољашњег изгледа радње, за који испада да је само вешто одрађена камуфлажа) одише невероватном патином. Похабане подне винил-плоче у три боје, стара бубњара, из које у неприродном положају вири цикцак сулундар, забоден у зид облепљен хартијаним тапетама. Намештај се овде никада није мењао, осим две берберске столице.

– Биле су у моди те '86, када смо их купили у задрузи испод Бајлонијевог пијаци – објашњава Обрад пословни потез од пре 30 година, када је радња последњи пут модернизована.

■ Старовременски салон и данас има стотинак редовних муштерија

Пре пола века конкуренција на тржишту била је веома оштра. У Лазаревцу су радила три мушка фризера. Поред Јовановића, ту су били још Мире Грба и Милета Брица. На бријање и шишање долазили су сви, и познати и они мање знани. Општинске „фаце“, директори „Колубаре“, удбаши, полицајци, радници, сељаци, локални мангупи, али на штуцовање брада и бркова редовно су долазили и сви нахијски попови.

– Међу нама речено, највише сам волела да радим с директорима и кицошима, али да не грешим душу, и попови су били добре и издашне муштерије. У радњу су почели да долазе редовно тек када је свештеник Жика, њихов „шеф“, једног дана одлучио да управо у нашој радњи дотера браду и бркове – уз гласан смех Рајка несвесно открива колико су берберски салони некада били важни, када се и овде беспрекорно поштовала црквена хијерархија.

Обрад је већ са 15 година занат научио од свог оца Витомира, а „мекоћу“ својих руку стално је увежбавао свирајући виолину. Прво по вашарима и свадбама, а онда и у локалном КУД-у. Једно време пратио је познате певаче, а после једног таквог концерта у Славковици 1969. године упознао је Рајку, која му је затражила аутограм. После само неколико размењених љубавних писама они су се венчали. Исте године Обрад је од оца преузео газдовање салоном. Био је убеђен да његова супруга никада неће научити занат.

– У инат сам од свекра научила да шишам. Пратила сам моду. Бог ми је сведок да сам у вароши најбоље знала да ошишам популарну „тарзанку“. Прва сам савладала и технику „Хашим Кучук Хоки“. Специјал ми је био кажњенички фриз – кратко и позади и са стране. На мој раздеољак човек је могао да се посече. Док је Обрад цигуљао, ја сам јурила пос'о – поново терајући шегу хвали се вешта фризерка.

Нема више дрвених штафелаја за читање новина, а и точила и кожни каишеви за оштрење бритви одавно су пензионисани. Једино се поред седих глава у салону још увек традиционално „чешља“ политика. Локална, а често и она висока.

Сада се брада брије ко бајаги бритвом с уметнутим силвер жилетом. За дезинфекцију још увек постоји избор – „питралон“ или љута. Бирам препеченицу која је пре неки дан стигла из Славковице.

Д. Ђорђевић

Шишају и не питају за године

Поред стотинак сталних муштерија на редован третман шишања и бријања код Рајке и Обрада долазе и два најстарија мушкарца у општини. Властимир Филиповић из Стубице и Михајло Милутиновић из Дрена, исто су годиште и недавно су напунили по 93 године.

/// Фото: М. Цвијетић

CIP – Каталогизација у публикацији
 Народна библиотека Србије, Београд 658(497.11)[085.3]
 [Електропривреда Србије Енергија Колубара] **ЕПС Енергија Колубара** / главни и одговорни уредник Ана Павловић. -
 2017, бр. 1 (нов.) - Лазаревац : Електропривреда Србије, 2017- (Београд : Службени гласник). - 25 cm
 Месечно. - Је наставак: Колубара (Лазаревац) = ISSN 1451-2890
 ISSN 2560-5143 = ЕПС Енергија Колубара
 COBISS.SR-ID 250299404

